

QUỐC HỘI KHÓA XIII
ỦY BAN TÀI CHÍNH - NGÂN SÁCH

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: 522/BC-UBTCNS13

Hà Nội, ngày 03 tháng 5 năm 2012

BÁO CÁO THẨM TRA

về mục tiêu, nhiệm vụ, thời gian thực hiện và nguồn lực cụ thể của các dự án thành phần thuộc từng chương trình mục tiêu quốc gia giai đoạn 2011 - 2015

Kính gửi: Ủy ban thường vụ Quốc hội,

Thực hiện Nghị quyết số 13/NQ-QH13 ngày 09 tháng 11 năm 2011 của Quốc hội về Chương trình mục tiêu quốc gia (MTQG) và văn bản số 116/UBTVQH13 ngày 27 tháng 3 năm 2012 của Ủy ban thường vụ Quốc hội về Chương trình MTQG giai đoạn 2011 - 2015, trong đó giao Chính phủ rà soát mục tiêu, nhiệm vụ, thời gian thực hiện và nguồn lực cụ thể của các dự án thành phần thuộc từng Chương trình MTQG trình Ủy ban thường vụ Quốc hội cho ý kiến trước khi thực hiện.

Ngày 26/4/2012, Ủy ban Tài chính - Ngân sách (TCNS) đã tổ chức phiên họp toàn thể Ủy ban để thẩm tra về nội dung trên. Tham dự phiên họp có đại diện Văn phòng Trung ương Đảng, Văn phòng Chính phủ, Ủy ban Khoa học Công nghệ và Môi trường của Quốc hội, Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Bộ Tài chính và một số cơ quan hữu quan. Trên cơ sở Báo cáo số 2789/BKHĐT-TCTT ngày 24/4/2012 của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, ý kiến các đại biểu dự họp và ý kiến của Hội đồng dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội, Ủy ban Tài chính - Ngân sách (TCNS) xin báo cáo Ủy ban thường vụ Quốc hội một số vấn đề cụ thể như sau:

I. Về vấn đề chung

Qua báo cáo của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, Ủy ban TCNS nhận thấy, Chính phủ đã giao Bộ Kế hoạch và Đầu tư rà soát và các Bộ quản lý Chương trình MTQG đã xác định nguồn lực, mục tiêu, nhiệm vụ của từng dự án thành phần trong giai đoạn 2011 - 2012.

Tuy nhiên, còn nhiều mục tiêu của các Chương trình chưa rõ ràng, chưa lượng hóa được các mục tiêu đề ra; một số Chương trình có nội dung đa mục tiêu; nhiều dự án thành phần ở một số Chương trình còn chưa có sự liên kết với mục tiêu chung, thiếu gắn kết với nhau; nguồn lực bố trí còn dàn trải; nhiều khoản chi sự nghiệp còn chông chéo với chi thường xuyên của các Bộ, ngành và địa phương.

Có ý kiến của Ủy ban Pháp luật cho rằng, Báo cáo của Chính phủ chưa thể hiện rõ định hướng về lồng ghép nội dung, tinh gọn đầu mỗi quản lý, điều hành như yêu cầu của Quốc hội.

II. Một số vấn đề cụ thể

1. Về mục tiêu, nhiệm vụ và danh mục các dự án thành phần của các Chương trình MTQG

Về cơ bản, Ủy ban TCNS nhất trí với mục tiêu, nhiệm vụ và danh mục các dự án thành phần của từng Chương trình MTQG tại Báo cáo 2789/BKHĐT-TCTT của Bộ Kế hoạch - Đầu tư, tuy nhiên, đề nghị cần xem xét, loại bỏ một số dự án thành phần, một số nội dung cụ thể của dự án thành phần chưa thật sự cần thiết và điều chỉnh mục tiêu của một số một số dự án thành phần cho phù hợp, cụ thể như sau:

(1) Các dự án thành phần đề nghị cân nhắc loại bỏ:

Đa số ý kiến trong Ủy ban TCNSN đề nghị cân nhắc đối với dự án thành phần về “Nâng cao năng lực truyền thông, giám sát, đánh giá và thực hiện chương trình” của 13 Chương trình MTQG¹, vì phần lớn nội dung này phục vụ cho việc nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ, tuyên truyền thông tin, đánh giá chương trình là nhiệm vụ thường xuyên của các Bộ, ngành và địa phương; mặt khác các nội dung này cũng đã được triển khai rất nhiều năm trong giai đoạn 2006 - 2010, nên việc tiếp tục thực hiện là không hợp lý. Tuy nhiên, một số ý kiến cho rằng, công tác tuyên truyền, giáo dục và đánh giá thực hiện chương trình là cần thiết để đảm bảo thực hiện có hiệu quả của các Chương trình MTQG. Do vậy, đề nghị cần tiếp tục triển khai thực hiện các dự án thành phần này.

(2) Một số nội dung thuộc một số dự án thành phần đề nghị loại bỏ:

+ Chương trình MTQG Dân số và Kế hoạch hóa gia đình

Dự án 2: nội dung về “tư vấn, chăm sóc sức khỏe người cao tuổi, đồng bào dân tộc thiểu số và các nhóm đối tượng đặc thù”, Ủy ban TCNS cho rằng,

¹ (1) Chương trình MTQG Việc làm và dạy nghề: Dự án 6: nâng cao năng lực thực hiện chương trình 447 tỷ đồng; (2) CT Giảm nghèo bền vững: Dự án 4: hỗ trợ nâng cao năng lực giảm nghèo, truyền thông và giám sát đánh giá thực hiện chương trình 850 tỷ đồng; (3) CT Nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn: Dự án 3: nâng cao năng lực, truyền thông và giám sát, đánh giá thực hiện chương trình: 2.161 tỷ đồng; (4) Chương trình Y tế: Dự án 5: nâng cao năng lực, truyền thông và giám sát, đánh giá thực hiện Chương trình: 1.892 tỷ đồng; (5) CT Dân số và kế hoạch hóa gia đình: Dự án 3: nâng cao năng lực truyền thông và giám sát, đánh giá thực hiện Chương trình 4.398 tỷ đồng; (6) CT Vệ sinh an toàn thực phẩm: Dự án 1: nâng cao năng lực quản lý chất lượng, vệ sinh an toàn thực phẩm: 1.084 tỷ đồng; (7) CT Văn hóa: Dự án 6: tăng cường năng lực cán bộ văn hóa cơ sở, truyền thông và giám sát, đánh giá thực hiện CT: 100 tỷ đồng; (8) CT Giáo dục và đào tạo: Dự án 4: nâng cao năng lực cán bộ quản lý chương trình và giám sát, đánh giá thực hiện CT: 152 tỷ đồng; (9) CT Phòng, chống ma túy: Dự án 6: thông tin, tuyên truyền phòng, chống ma túy: 287 tỷ đồng; (10) CT Phòng, chống tội phạm: Dự án 6: tăng cường công tác giáo dục, truyền thông và giám sát, đánh giá thực hiện CT: 1.294 tỷ đồng; (11) CT Sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả: Dự án 1: tăng cường giáo dục, tuyên truyền phổ biến thông tin, vận động cộng đồng, nâng cao nhận thức, thúc đẩy sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả, bảo vệ môi trường: 252 tỷ đồng; (12) CT ứng phó với biến đổi khí hậu: Dự án 3: nâng cao năng lực, truyền thông và giám sát đánh giá thực hiện CT: 399 tỷ đồng; (13) CT Phòng, chống HIV/AIDS: Dự án 1: thông tin giáo dục và truyền thông thay đổi hành vi dự phòng lây nhiễm HIV/AIDS: 795 tỷ đồng;

đây là nhiệm vụ thường xuyên của ngành y tế các cấp, nhất là y tế cấp xã, không nên đưa vào thực hiện trong Chương trình MTQG; mặt khác, hiện nay đã có các chính sách về chăm sóc, bảo vệ và khám chữa bệnh cho người cao tuổi đã và đang được triển khai thực hiện.

+ Chương trình MTQG Vệ sinh an toàn thực phẩm

Dự án 5: nội dung về “Hoàn thiện hệ thống pháp lý, quy chuẩn kỹ thuật...”. Trên cơ sở Luật vệ sinh an toàn thực phẩm và các văn bản dưới luật đã ban hành, Ủy ban TCNS cho rằng đây là công việc thường xuyên của các Bộ chuyên ngành và đề nghị không đưa dự án này vào thực hiện trong Chương trình MTQG và giao nhiệm vụ này cho Bộ chuyên ngành thực hiện.

Dự án 6: nội dung về “Tăng cường nguồn lực cho toàn lực lượng quản lý thị trường và nâng cao nghiệp vụ chuyên ngành về kiểm tra, kiểm soát chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm cho các kiểm soát viên thị trường ở trung ương và địa phương”, Ủy ban TCNS cho rằng, việc tăng cường nguồn lực và nâng cao nghiệp vụ chuyên ngành về kiểm tra, kiểm soát là nhiệm vụ thường xuyên của Bộ chuyên ngành; trường hợp kinh phí hàng năm không đủ để thực hiện, cần xây dựng dự toán ngân sách hàng năm bố trí đủ kinh phí để thực hiện các nhiệm vụ này.

(3) Đề nghị cần xem xét, điều chỉnh lại một số mục tiêu của dự án thành phần chưa thực sự phù hợp; điều chỉnh lồng ghép một số nội dung của một số dự án thành phần:

+ Chương trình MTQG về nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn:

Nội dung về “nhà tiêu hợp vệ sinh trường học..; nhà tiêu hợp vệ sinh hộ gia đình; nhà tiêu hợp vệ sinh trạm y tế” thuộc dự án 1 và dự án 2 đề nghị đưa chung vào một dự án thành phần, không nên để rải rác trong hai dự án thành phần khác nhau.

+ Chương trình MTQG về Văn hóa

Đối với các nội dung về “Xây dựng chương trình về di sản văn hóa phi vật thể cho các cấp học” thuộc dự án 2 và nội dung về “Xây dựng, biên soạn giáo trình, các vấn đề về các loại hình nghệ thuật truyền thống cho hệ thống trường học trên cả nước” thuộc dự án 5, đề nghị Bộ quản lý chương trình phối hợp với Bộ Giáo dục và Đào tạo xem xét lồng ghép hai dự án này, xây dựng chương trình, phù hợp với từng bậc học, cấp học, không để phát sinh quá nhiều chương trình cho các cấp học, tạo gánh nặng cho học sinh phổ thông.

+ Đối với Chương trình MTQG về Phòng chống ma túy

Dự án 4 về “Xây dựng xã phường, thị trấn không có tệ nạn ma túy”, Ủy ban TCNS cho rằng, đây là mục tiêu rất lớn, là mong muốn của toàn xã hội, tuy nhiên, đề nghị Bộ quản lý chương trình cần cân nhắc, xem xét lại mục tiêu, thực hiện có trọng tâm, trọng điểm, lựa chọn một số địa bàn nóng về tệ nạn ma túy để

giải quyết dứt điểm và có lộ trình thực hiện đấu tranh với tệ nạn này, bảo đảm hoàn thành được mục tiêu và giải quyết được các điểm nóng về ma túy.

+ *Đối với chương trình nông thôn mới*: đề nghị làm rõ về các dự án thành phần; tính lồng ghép với các Chương trình MTQG khác có nội dung bao trùm các mục tiêu của Chương trình.

Có ý kiến của Ủy ban Kinh tế đề nghị cần cập nhật đầy đủ và toàn diện các kiến nghị, đề xuất của các bộ, ngành, địa phương về các nội dung như mục tiêu, tiêu chí, nguồn lực qua giám sát của Ủy ban thường vụ Quốc hội về việc thực hiện chính sách, pháp luật về đầu tư công cho nông nghiệp, nông thôn và nông dân.

- *Đối với Chương trình Ứng phó với biến đổi khí hậu*: Ý kiến của Ủy ban Khoa học công nghệ và môi trường cho rằng, một số nhiệm vụ có mục tiêu quá lớn, tính khả thi không cao, cụ thể như sau:

Mục tiêu tổng quát: “xây dựng nền kinh tế carbon thấp...”; “tích cực cùng cộng đồng quốc tế bảo vệ hệ thống khí hậu trái đất..” đây là các mục tiêu không thể thực hiện thông qua khuôn khổ một chương trình MTQG.

Dự án 1: nội dung “cập nhật kịch bản biến đổi khí hậu, nước biển dâng chi tiết cho các vùng ở Việt Nam đến năm 2100” sẽ vượt quá thời gian của Chương trình MTQG đến 88 năm, trình độ công nghệ quan trắc và không có số liệu nền về mực nước biển hàng triệu năm nay, chưa thống nhất chuẩn về hệ thống tọa độ quy chiếu quốc gia nên khó có thể cập nhật kịch bản biến đổi khí hậu, nước biển dâng của từng vùng đến năm 2020.

Dự án 2: nội dung về “...đưa các nội dung về biến đổi khí hậu vào chiến lược, chương trình, kế hoạch và quy hoạch giai đoạn 2016 - 2020”, đây là việc thường xuyên cần phải làm của các bộ, ngành khi xây dựng chiến lược, chương trình, kế hoạch và quy hoạch giai đoạn 2006 -2020 chứ không phải là nhiệm vụ của dự án này.

2. Về thời gian thực hiện

Ủy ban TCNS thấy rằng, các Chương trình MTQG mới đưa ra thời gian thực hiện trong cả giai đoạn 2012 - 2015 mà chưa nêu rõ mốc thời gian hoàn thành mục tiêu cụ thể của từng Chương trình là chưa đạt yêu cầu. Đề nghị cần làm rõ thời gian kết thúc của từng Chương trình; đối với Chương trình MTQG đã thực hiện qua nhiều năm, từ giai đoạn 2006 - 2010 thì cần xem xét và kết thúc vào năm 2015; chỉ kéo dài thời gian thực hiện đối với một số chương trình có tác động lớn đến đời sống kinh tế, xã hội của người dân. Trên cơ sở đó, Ủy ban TCNS đề nghị chỉ tiếp tục thực hiện đối với một số chương trình sau năm 2015, đó là: (1) Chương trình giảm nghèo bền vững; (2) Chương trình nông thôn mới; (3) Chương trình ứng phó với biến đổi khí hậu; (4) Chương trình MTQG Vệ sinh an toàn thực phẩm; (5) Chương trình MTQG Phòng, chống ma túy; (6)

Chương trình MTQG Phòng, chống HIV/AIDS; (7) Chương trình MTQG sử dụng năng lượng tiết kiệm và hiệu quả.

3. Về nguồn lực cụ thể của từng dự án thành phần của từng Chương trình MTQG giai đoạn 2011 - 2015

Ủy ban TCNS cho rằng, Chính phủ đã thực hiện việc phân bổ và huy động vốn trung hạn trong cả giai đoạn 2012 - 2015 cho từng dự án thành phần của từng Chương trình MTQG, phù hợp với cơ cấu vốn tổng thể của 16 Chương trình giai đoạn 2011 - 2015 tại Nghị quyết số 13/2011/QH13 của Quốc hội. Tuy nhiên, nguồn lực tài chính của một số chương trình còn bố trí tương đối dàn trải, có nơi chông chéo với nhiệm vụ chi thường xuyên của ngân sách các bộ, ngành, địa phương. Do đó, đa số ý kiến trong Ủy ban TCNS đề nghị dành số kinh phí khoảng 14.111 tỷ đồng của các dự án thành phần về “Nâng cao năng lực truyền thông, giám sát, đánh giá và thực hiện chương trình” của 13 Chương trình MTQG, điều chuyển, bổ sung cho Chương trình MTQG về nông thôn mới. Có ý kiến trong Ủy ban TCNS đề nghị điều chuyển số kinh phí của dự án này cho dự án then chốt của từng Chương trình MTQG.

Ý kiến của Ủy ban Pháp luật, Ủy ban Kinh tế cho rằng: (1) báo cáo của Chính phủ không xác định rõ các tiêu chí, định mức và phương án phân bổ tổng thể sẽ dẫn đến khó khăn cho việc phân bổ nguồn vốn trong từng năm cũng như cho từng chương trình trong một giai đoạn cụ thể; (2) Việc phân bổ nguồn lực nguồn lực để thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia không làm rõ số vốn huy động, giải ngân trong năm 2011, do đó chưa làm rõ cơ cấu nguồn lực còn lại trong giai đoạn 2012 - 2015 có phù hợp với yêu cầu tại Điều 2 của Nghị quyết số 13/2011/QH13 hay không.

III. VỀ CÁC GIẢI PHÁP TỔ CHỨC THỰC HIỆN

Một số ý kiến trong Ủy ban pháp luật, Ủy ban Khoa học và Công nghệ đề nghị: Cần bổ sung đầy đủ các giải pháp tổ chức thực hiện, bảo đảm thực hiện có hiệu quả các Chương trình trong giai đoạn từ nay đến 2015, cụ thể:

- Đề nghị Bộ Kế hoạch đầu tư phải là đầu mối tập hợp, tổng hợp các vướng mắc, bất cập, từ chính sách, pháp luật đến triển khai thực hiện để đề xuất các giải pháp cụ thể cho việc tháo gỡ ở những năm tiếp theo. Từ đó đề xuất các giải pháp cụ thể cho cả giai đoạn còn lại của Chương trình.

- Bổ sung chi tiết về trách nhiệm báo cáo, tổng kết những vướng mắc từ các quy định pháp luật, trách nhiệm của các cơ quan có thẩm quyền trong việc sửa đổi, bổ sung các quy định nói trên.

- Đối với giải pháp về “*ngiên cứu, có đánh giá cụ thể về cơ chế lồng ghép, huy động các nguồn lực thực hiện các Chương trình mục tiêu quốc gia trong giai đoạn 2006 – 2010, từ đó có hướng dẫn cụ thể đối với các cơ quan thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia về việc lồng ghép các nguồn vốn của Chương trình mục tiêu quốc gia*” trong báo cáo của Chính phủ là chưa đáp ứng

được yêu cầu của Nghị quyết số 52/2010/QH12 cũng như yêu cầu thực tiễn. Vì vậy, đề nghị bổ sung chi tiết nội dung này trong Báo cáo.

- Ý kiến của Ủy ban Kinh tế đề nghị xem xét thực hiện một số kiến nghị của KTNN, trong đó đề nghị Bộ Tài chính phối hợp với Bộ Nông nghiệp và PTNT sửa đổi, bổ sung chế độ quản lý, sử dụng kinh phí NSNN cho Chương trình MTQG nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn; phối hợp với Bộ Y tế sửa đổi quy định về quản lý, sử dụng kinh phí cho Chương trình quốc gia dân số và KHH gia đình.

IV. KIẾN NGHỊ

- Đề nghị Ủy ban thường vụ Quốc hội giao Ủy ban Tài chính - Ngân sách, Bộ Kế hoạch và Đầu tư và các Bộ có liên quan xây dựng Nghị quyết về mục tiêu, nhiệm vụ, thời gian thực hiện và nguồn lực cụ thể của các dự án thành phần thuộc từng chương trình mục tiêu quốc gia giai đoạn 2011 - 2015 trình Ủy ban thường vụ Quốc hội xem xét ban hành Nghị quyết.

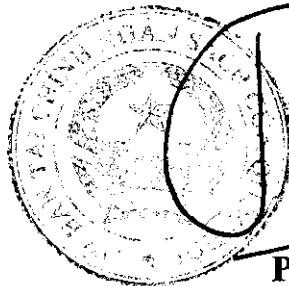
- Sau khi có Nghị quyết của Ủy ban thường vụ Quốc hội, đề nghị Chính phủ chỉ đạo các Bộ có liên quan tiếp tục rà soát lại về mục tiêu, nhiệm vụ và nguồn lực của từng dự án thành phần và tạm thời phân bổ năm 2012 cho các Chương trình MTQG; sau khi rà soát Chính phủ thực hiện việc phân bổ trung hạn cho năm 2013 - 2015 để các địa phương chủ động cân đối nguồn lực bố trí vốn đối ứng thực hiện các Chương trình MTQG.

Kính trình Ủy ban thường vụ Quốc hội xem xét, quyết định.

TM. ỦY BAN TÀI CHÍNH - NGÂN SÁCH
CHỦ NHIỆM

Nơi nhận:

- Như trên
- TT. Ủy ban TCNS;
- Lãnh đạo Vụ TCNS;
- Lưu: HC, TCNS.

Phùng Quốc Hiển